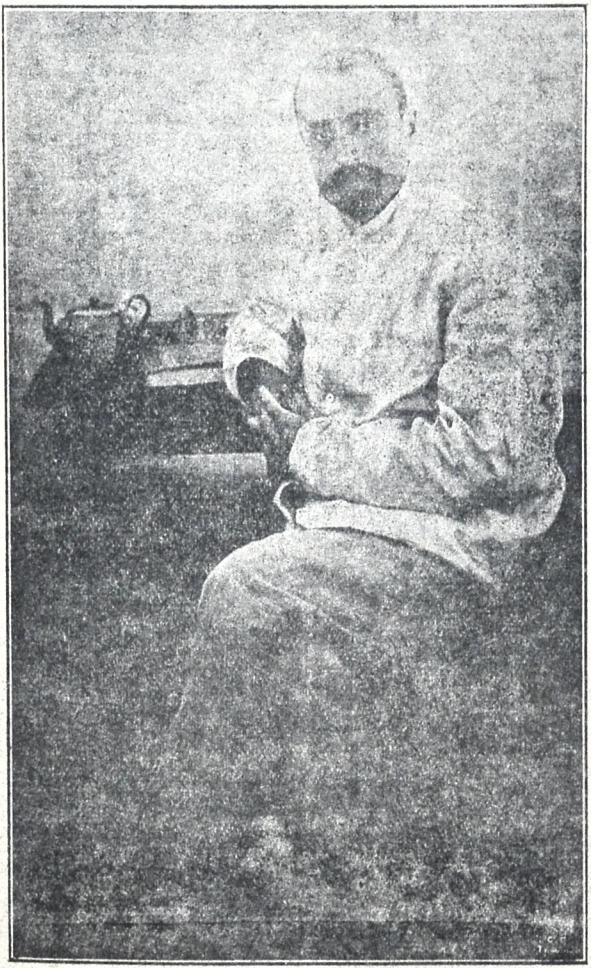

თეატრი სსოფრებს

სათეატრო სალიტერ. ჟურნალი

№ 14 — 1917	შანი	წელიწადი მისთვის
კვირა აპრილის 2	15 კ.	გამოცემისა

ა ღ დ გ ო მ ა

1

ერი ჩემი აღზღვა მკვდრებით
გზა მიეცით!
ჩამოდექით!
გმირთა გმირი ამირანიც
მოიმდერის გრგვინვა-ქექით!

2

სანეტარო დახსნის ხმები
ფინება ზურმუხტ მდღლოს!
გაუმარჯოს ბორკილ აყრილ
თავისუფალ საქართველოს!..

ქრისტიანული

მოქალაქენო! მხარი მიეცით
ახალ მთავრობას და ზურგი გაუმაგრეთ.
გაუმარჯოს დამფუძნებელ კრებას!

ამხანაგებო!

დამფუძნებელ კრებას უნდა მოსთხოვოთ
საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია!

**მკვდრებით
აღსდგა!**

კაცობრიობას ძლიერ ცოტა
ახსოვს ისეთი ბრწყინვალე აღ-
დგომა, წელს რომ რუსეთს

გაუთენდა.

ხელიხელს მისცა რუსეთის მონად ქმნი-
მა ჯარმა, უნა-უფლებო მუშა-გლეხმა,
მკვდრებით აღსდგა და ერთის ხელის დაკე-
რით დაამხო ის, ვინც მთელი სამასი წელი-
წადი სულთამბუთავით დასწოლოდა ქვე-
ყანას.

რუსეთის მრავალ მილიონიანმა და მრ-
ვალგვარტომიანმა ხალხმა ძლიერს შვებით ამოი-
სუნთქა.

ყველა ის, ვინც თვითმპყრობელობის მძი-
მეულელ ქვეშევრდებობადა, დღეს უკვე უფ-
ლება-მოსილ მოქალაქედ არას აღიარებული,
ადამიანად ცნობილი...

დიდება და საუკუნო ხსენება, ვინც ამ
განთავისუფლების საქმეს შეეწირა, დადება
და სახელი, ვინც თვისი ძეგლი არ დაზოგა
ამ ბრწყინვალე აღდგომის გასათენებლად.

ქეშმარიტად, დღეს შეგვიძლიან გულ-
ლიად მივულოცოთ ურთიერთს კაცობრიობის
ტანჯვის სიშოლოსს—მაცხოვრის მკვდრებით
აღდგომა.

მით უმეტეს, სიხარულით შეგვიძლიან
ერთმანეთს მივულოცოთ ეს ბრწყინვალე დღე
ჩვენ—ქართველებმა, რო მთელი ასი წლის გან-
მავლობაში ძაბით მობურვილ ივერიის ეკ-
ლესიაში მხოლოდ დღეს გაისმის შვებით აღ-
მოთქმული—ქრისტე აღსდგა!

**უნდა
აღსდგეს!**

მართალია, რუსეთის დიდებულ-
მა რევოლიუციამ ბევრი ყალბი
რწმენა - შეხედულება შეაბრუნა;
ბევრი ძველებური კანონი დაარღვია და წინა
დროის უსამართლო წესები შესცვალა; მარ-
თალია ადამიანის პიროვნება დღეს ძველებუ-
რად აღარ არის დამცირებული, მაგრამ ჩვენს
წყულულთ მხოლოდ ეს არ ემკურნალება, თუ
ჩვენს ქვეყანას კიდევ ზეგვიდან—შარიდან და-
უწყეს მართვა-გამგეობა.

ისევე ძაძა-ლალების სინაბარა გაგვიხდება
საქმე.

დროა ქართველი ხალხი თვითონ გახდეს
თავის თავის მზრუნველი, პატრონი და მომე-
ლელი.

ეს კი მაშინ შეიძლება, როდესაც ქარ-
თველ ხალხს მიენიჭება ტერიტორიალური
ავტონომია; საქართველოც მკვდრებითა მხო-
ლოდ მაშინ აღსდგება რუსეთის სადიდებლად,
მეზობელთა სასიყვარულოდ და თავის თავის
საკეთილდღეოდ...

და ეს ასეც იქნება, რადგან ამას მოით-
ხოვს რუსეთის სახემწიფოებრივი ინტერესი
და ჩვენის ხალხის კეთილდღეობა.

დროა მკვდრებით აღსდგეთ და ჩვენ
ქვეყანაც აღსდგეს!

ამ რწმენით გილოცავ, ძვირფასო მკით-
ხველო, ბრწყინვალე აღდგომას, ძველი სი-
დუხჭირის სამუდამოდ დათურგვნასა და სანე-
ტარო მომავალს!

საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია

ნოტ ცნა კომუნისტური მანიფესტის, რომელიც ყოველიველი გმულისათვის საბარებას უნდა წარმოადგენდეს, არის ყველას მიერ ცნობილი ისტორიკული ფაქტები: ყველა ქვეყნის პროლეტარებო, შეერთდითო, რომელიც მიზნისათვის და საკეთილდღეოდ საქიროა თუ მარქსი და ენგელსი საქიროდ მთვლიდნენ მუშაკთა ერთობის მისაღწევად, რომ ჩვენი ქვეყნის მართვა-გამგეობა პეტროგრადის გამარჯვებისათვის შეერთებული მუშაკების, ვაშლას, ერთგული სხვადასხვა საზღვრების, წამლას, ერთგული სხვადასხვაობის მოსაზრებას, დიდი შეცდომა იქნება ყველა ქვეყნის პროლეტარებთა საზღვრების მიზანი აქვთ: მტრეთაში ურთიერთობის მისაღწევად და სოციალისტური მშენებლობის დამყარება.

ამ მიზნის განხორციელებისათვის საჭიროა, რომ არის საქირო მთავარი, რომ საფრანგეთისა და გერმანიის საზღვრები წაშლის და საფრანგეთი გერმანიას შეუერთდეს და გერმანია საფრანგეთს ასეთი შეერთება მუშათა კლასის საზღვრების უფრო ზიანს მოუტანს, რადგან ამ მიზნის განხორციელებას ასეთი შედეგებს ეროვნული ბრძოლაში მიუხედავად იმისა, რომ საფრანგეთის პროლეტარიატი, საფრანგეთის საზღვრებში შიშველობს, გერმანიისა და გერმანიის საზღვრებში, ორივე ერთად ახორციელებენ პროლეტარიატის საერთო მიზნს—სოციალიზმის დამყარებას.

რაც ითქმის დამოუკიდებელი ერის პროლეტარიატზე, იგივე ითქმის დამოუკიდებელი ანუ შეერთებული ერის პროლეტარიატის შესახებ.

წარმოვიდგინოთ ერთ წამს, რომ საქართველო არ შეერთებია რუსეთს და დღემდე მან შეინარჩუნა თვისი დამოუკიდებლობა. ჩვენი პროლეტარიატის საბოლოო მიზნის გასამარჯვებლად საქირო იქნებოდა, რომ ჩვენ ჩვენისავე ხელით ჩვენი დამოუკიდებლობა მოგვესპო და რუსეთს შევეერთებოდით?

არა და არა! ქვეყნის პროლეტარიატს არ უნდა აზრათ, რომ ჩვენს მოთხოვნებს არ უნდა ვისაზრდებოდნენ. ჩვენი მოთხოვნები არ არის უფრო მეტი, ვიდრე ჩვენი პროლეტარიატის საზღვრების მიზანი აქვთ: მტრეთაში ურთიერთობის მისაღწევად და სოციალისტური მშენებლობის დამყარება.

დღევანდელს პირობებში, როდესაც ჩვენი პროლეტარიატის საბოლოო მიზნისათვის და საკეთილდღეოდ საქიროა თუ მარქსი და ენგელსი საქიროდ მთვლიდნენ მუშაკთა ერთობის მისაღწევად, რომ ჩვენი ქვეყნის მართვა-გამგეობა პეტროგრადის გამარჯვებისათვის შეერთებული მუშაკების, ვაშლას, ერთგული სხვადასხვაობის მოსაზრებას, დიდი შეცდომა იქნება ყველა ქვეყნის პროლეტარებთა საზღვრების მიზანი აქვთ: მტრეთაში ურთიერთობის მისაღწევად და სოციალისტური მშენებლობის დამყარება.

ამ მიზნის განხორციელებისათვის საჭიროა, რომ არის საქირო მთავარი, რომ საფრანგეთისა და გერმანიის საზღვრები წაშლის და საფრანგეთი გერმანიას შეუერთდეს და გერმანია საფრანგეთს ასეთი შეერთება მუშათა კლასის საზღვრების უფრო ზიანს მოუტანს, რადგან ამ მიზნის განხორციელებას ასეთი შედეგებს ეროვნული ბრძოლაში მიუხედავად იმისა, რომ საფრანგეთის პროლეტარიატი, საფრანგეთის საზღვრებში შიშველობს, გერმანიისა და გერმანიის საზღვრებში, ორივე ერთად ახორციელებენ პროლეტარიატის საერთო მიზნს—სოციალიზმის დამყარებას.

რაც ითქმის დამოუკიდებელი ერის პროლეტარიატზე, იგივე ითქმის დამოუკიდებელი ანუ შეერთებული ერის პროლეტარიატის შესახებ.

წარმოვიდგინოთ ერთ წამს, რომ საქართველო არ შეერთებია რუსეთს და დღემდე მან შეინარჩუნა თვისი დამოუკიდებლობა. ჩვენი პროლეტარიატის საბოლოო მიზნის გასამარჯვებლად საქირო იქნებოდა, რომ ჩვენ ჩვენისავე ხელით ჩვენი დამოუკიდებლობა მოგვესპო და რუსეთს შევეერთებოდით?

არა და არა! ქვეყნის პროლეტარიატს არ უნდა აზრათ, რომ ჩვენს მოთხოვნებს არ უნდა ვისაზრდებოდნენ. ჩვენი მოთხოვნები არ არის უფრო მეტი, ვიდრე ჩვენი პროლეტარიატის საზღვრების მიზანი აქვთ: მტრეთაში ურთიერთობის მისაღწევად და სოციალისტური მშენებლობის დამყარება.

აქედან ცხადია შემდეგი: თუ პოლონეთში, ლიტვაში, უკრაინაში პროლეტარიატის ინტერესი არ მოითხოვს ამ ქვეყნების მართვა-გამგეობას პეტროგრადიდან ანუ ცენტრალისტურ დამოკიდებულებას, ცხადია, ამგვარი დამოკიდებულება არც ჩვენი პროლეტარიატისათვის არის საქირო. აქედანვე აშკარაა, რომ შემდეგი დებულება: თუ ტერიტორიალური ავტონომიის მოთხოვნა არ ეწინააღმდეგება პოლონეთის, უკრაინის, ლიტვის სოციალდემოკრატიული პარტიის პრინციპებს,

არც ჩვენში იქნება პრინციპების ღალატი, რომ ჩვენმა სოციალდემოკრატიამ საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია მოითხოვოს.

პოლონეთში ტერიტორიალურ ავტონომიას მართლ სოციალდემოკრატიული პარტიკი არ მოითხოვდა, მოითხოვდნ სხვა პარტიებიც. მიუხედავად ამისა იქაურ მუშებს სრულებითაც არა ჰქონიათ შიში: ავტონომიის მოთხოვნით სხვა პარტიებში გავითქვიფებით და ჩვენს სახეს დავკარგავთ.

ჩვენში კი ყოველი შეგნებული მუშა დაჩვენებულა, ავტონომია რომ მოვითხოვო, ფედერალისტათ გადავიქცევი და ჩემს რწმენას—სოციალდემოკრატიულ პარტიას ვულატებო.

მუშათა კლასი და სოციალდემოკრატიული პარტია როგორც ყველგან ისე ჩვენში იმდენათ გარკვეულ სახეს ატარებენ, მათი პროგრამა იმდენათ ჩამოყალიბებულია და მათი შეცნიერული საფუძველი იმდენად მკაფიო და თავისებური, რომ ეროვნულ საკითხში რა გზაც უნდა აირჩიონ, მათ საკუთარ პარტიულ სახეში ეს ვერავითარ ცვლილებას ვერ შეიტანს და ამ გვარი შიში სრულებით უსაფუძვლოა.

ტერიტორიალურ ავტონომიას ჩვენში თვადებიც თხოულობენ.

მერე რა ვუყოთ? მოითხოვონ.

დღეს რუსეთში კადეტები დემოკრატიულ რესპუბლიკას თხოულობენ.

მაშ პროლეტარიატი უნდა გამოდგეს და იყვიროს: მე არ მინდა დემოკრატიული რესპუბლიკა, რადგანაც მას კადეტები თხოვილობენო?

ამ გვარი შიში არც ნაყოფი ყალბი აზროვნებისა და დროა, მას გამოვეთხოვო.

სხვაგან, ჩვენზე უფრო დაწინაურებულ ქვეყნებში სოციალდემოკრატია იზიარებს სხვა პარტიების ეროვნულ პროგრამას და ამის გამო სრულებითაც არ ეშინია მ.ს, ჩემი სახე არ დავკარგო და სხვა პარტიებში არ გავითქვიფოვო. ჩვენში კი ყოველი ჩვენგანი ცდილობს, არასფერში არა ჰგავდეს სხვას, არასფერი არ ჰქონდეს სხვასთან საერთო და მუდამ ერთის შიშით არის შეპყრობილი: სხვას-

თან მგზავსება რომ აღმომაჩნდეს, მაშინ ხომ ჩემი რწმენის მოღალატე გამოვლექიო.

ხშირათ გამიგონია მუშებისაგან: ჩვენ და რუსის მუშებს ერთი მიზანი გვაქვს, ამიტომ ერთმანერთს ვერ დავშორდებით; ავტონომია კი დავვაშორებსო.

ამგვარ მოსაზრებას რომ საფუძველი ჰქონდეს, მაშინ მას პოლონეთის, ლიტვისა და უკრაინის მუშებიც წამოაყენებდნ და ტერიტორიალურ ავტონომიას უარჰყოფდნ, მაგრამ ისინი ასე არ ირჯებიან, — პირიქით ტერიტორიალურ ავტონომიას დაჟინებით მოითხოვენ.

თუ იმას იფიქრებს ჩვენი მუშა ხალხი, რომ რუსეთის პროლეტარიატი უამისოთ თავის მიზანს ვერ მიაღწევს, — ეს იქნებოდა ჰამპულასებური გაბერვა საკუთარი ძალღონისა.

ან თუ იმას იფიქრებს ჩვენი მუშა ხალხი, რუსეთის პროლეტარიატი თუ არა ისე ჩემს მიზანს ვერ განვახორციელებო, ესეც ნამეტანი დამცირება იქნება საკუთარი ძალღონისა.

აქ სიმართლეს რომ იყო, ტერიტორიალური ავტონომია სრულ დამოუკიდებლობას კი არ ნიშნავს, — ჩვენი მფარველი ისევ რუსეთი იქნება და ჩვენი დემოკრატიული წყობილების დარაჯი გარდა ჩვენი დემოკრატიისა რუსეთის პროლეტარიატიც იქნება.

ყოველი ერის პროლეტარიატი განსაზღვრულ ტერიტორიაზე ახორციელებს თავის მიზანს.

ასტრონომი პარიზიდან იკვლევს ცას, პეტროგრადიდან, ბერლინიდან, თბილისიდან თუ ნიუიორკიდან, — სულ ერთია — ის ემსახურება ერთ დარგს მეცნიერებისას.

სწორეთ ასეა პროლეტარიატიც: საფრანგეთში იბრძვის ის, ინგლისში, გერმანიაში თუ რუსეთში, სულ ერთია ის, ემსახურება პროლეტარიატის საერთო საქმეს.

ერთი ქვეყნის პროლეტარიატს არ შეუძლია მთელი დედამიწის საქმე გააკეთოს, მთელ კაცობრიობას გასწვდეს. არც არც ეს საჭირო. რაკი ყველა ქვეყნის პროლეტარიატს ერთი მიზანი აქვს, დეე ყველამ თავისი ქვეყნის სამზღვრებში იმოქმედოს. შეერთე-

ბული მოქმედება ყველასი ახორციელებს საერთო მიზანს. მხოლოდ ასე შეიძლება გაგება და ახსნა სიტყვებისა: ყველა ქვეყნის პროლეტარებო შეერთდითო, და არა ისე, თითქოს საჭირო იყოს ეროვნულ ტერიტორიალური სამხდვრების უარყოფა.

ქართველი მუშა ხალხი პროლეტარიატის საერთო მიზანს საქართველოს ტერიტორიაზე, საქართველოს მიწაწყალზე ახორციელებს.

ამიტომ თუ ის ეცდება, ამ განსაზღვრულ ტერიტორიაზე ისეთი უფლებები მოიპოვოს, რომ მისმა მოქმედებამ მეტი ნაყოფი გამოიღოს, იმით მუშა ხალხი კი არ ჩამოშორდება თავის მიზანს, უფრო სწრაფის ნაბაჯით გასწევს იქითკენ. ჩვენ რომ მოვიპოვოთ ტერიტორიალური ავტონომია, ჩვენს სამხდვრებში მოექცევიან სხვა ერებიც. შესაძლებელია ჩვენ ისინი შევავიწროვოთ, შევზღუდოთ და მაშინ ავტონომიის წყალობით ჩვენი სამშობლო გადაიქცევა ეროვნული მტრობისა და სიძულვილის ასპარეზათ. ეს კი მუშა ხალხის საერთო საქმეს ხელს უშლის.

ამგვარი შიში არსებობს მუშათა წრეში, მაგრამ ეს შიში სრულებით უსაფუძვლოა.

საქმე იმაშია, რომ ტერიტორიალური ავტონომია თვითმპყრობელობა ხომ არ არის ან ბატონყმობის აღდგენა, როგორც ზოგიერთი ჩვენი პროპაგანდისტი ანათლებდა ჩვენს სოფელს.

ტერიტორიალურ ავტონომიას სარჩულად ედება დემოკრატიული წყობილება. ტერიტორიალურ ავტონომიაში გამეფებული იქნება დემოკრატია და არა თავად-აზნაურობა. ყოველი ნაბიჯი ჩვენი დემოკრატიისა დემოკრატიული იქნება და არა დემოკრატიის საწინააღმდეგო. ამიტომ სრულებით უსაფუძვლოა ის შიში, თითქოს ჩვენი დემოკრატია შეავიწროებს საქართველოში მცხოვრებ სხვა ერებს.

ყველა ეს მოსაზრებანი მხოლოდ იმ აზრის გასაშუქებლად ჩამოვთვალე, რომ საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია სრულებით არ ეწინააღმდეგება მუშა ხალხის მიზანსა და სოციალდემოკრატიის მოძღვრებას.

მიუხედავად ამისა შეიძლება ის მაინც არ მოვითხოვოთ დღევანდელს პირობებში; ტაქ-

ტიკურის მოსაზრებით შეიძლება ჯერჯერობით გაეჩუმდეთ და ეს საკიოხი არ წამოგაყენოთ.

სწორედ დღევანდელი პირობები მიმაჩნია მე ხელსაყრელათ, რომ ტერიტორიალური ავტონომია მოვითხოვოთ.

საქმე იმაშია, რომ ჩვენ არ წარმოვადგენთ დაპყრობილ ერს. ჩვენ ჩვენის ნებით შევეუერთდით რუსეთს. ჩვენს შეერთებას საფუძვლად დაედვა ხელშეკრულობა ანუ ტრაქტატი, რომელიც არ დაკარგულა და დღემდე დაცულია. ამ ხელშეკრულობას ადასტურებს როგორც ჩვენი მთავრობა, ისე რუსეთისა.

ამ ხელშეკრულობის ძალათ ჩვენ საკუთარს, შინაურს საქმეებში სრული ბატონ-პატრონი უნდა ვყოფილიყავით, — ჩვენი ქვეყნის მართვა გამგეობა ჩვენს საკუთარს ხელში უნდა ყოფილიყო. ერთის სიტყვით საქართველო იქნებოდა ავტონომიური სახემწიფო რუსეთის მფარველობის ქვეშ.

შემოდგა თუ არა ჩვენში ფეხი რუსეთის ჟანდარმმა, ეს ხელშეკრულობა სრულებით გააუქმა რუსის მთავრობამ და ამგვარად ძალადობით აგვყარა ყველა უფლებანი.

ახალმა მთავრობამ მოსპო ძველი რეჟიმი და აღადგინა ალაშინის უფლებანი; ის ვალდებულია, აღადგინოს ერის უფლებანი; ის უარს ვერ გვიტყვის, დავიბზრუნოს ის, რაც ძველმა რეჟიმმა წაგვართვა.

ხვალ კი შეიძლება უარი გვითხრას და აი რატომ.

ამ ჟამად რუსეთში ბურჟუაზიული რევოლიუციაა; თავად-აზნაურობისა და ბიუროკრატიათა ბატონობა ისპობა, იმათ ალაგს იჭერს მრეწველთა და ვაჭართა კლასი ანუ ბურჟუაზია. ქვეყნის მართვა-გამგეობა გადადის ოქტომბრისტებისა და კადეტების ხელში. ესენი არიან რუსეთის ბურჟუაზიის იდეური ხელმძღვანელები.

სანამ ბურჟუაზია საბატონო ტახტზე ჯერ არ ჩამომჯდარა მძიმეთა და იმედისანათ, უშიშრათ, ის გულუხვად და თვისი ხელმძღვანელების პირით უხვათ არიგებს ყოველგვარ თავისუფლებას, — ერთ არ შინს თხოულობთ. სამი მიიერთვით, წაიღეთ ყოველგვარი თავისუფლება! მაგრამ როდესაც ბურჟუაზია ფეხს მო-

იმ აგრებს და გაბატონდება, ჩვენ ვიცით მაშინ მისი გულუხვობის ამბავი, — ბრძოლა ვეღარ ვეღარაფერს დაძრავს ხელიდან.

აი სანამ ძველი ბატონი თავდაღმა მივ-
ქანებამხალი ჯერ არ დამვიდრებულა მწვერ-
ვალზე, უნდა ვხედავდეთ და მფრინვე-
ბელ კრებას ავტონომიის მოვთხოვით. თუ ეს
მომენტი ხელონად გაფუჭებით, დიდხანს ვეღარ
მოვიპოვებთ.

იქნება ავტონომიის მოთხოვნით რუსეთის
დემოკრატიის ვაწყენინოთ, გული გაფუჭებოთ!

რუსეთის დემოკრატიის ერთი საწყეთე-
სო წარმომადგენელი, პეტროგრადისა, მუშათა
დუბუტატების სამკობს წევრის სოკოლოვი აც-
ხადებს: უკრაინელებს ავტონომია უნდა მი-
ცეთ.

აქედან ამჟამად, რუსეთის დემოკრატიისა,
რუსის პროლეტარიატს პრინციპი აღუარაფერა-
ფერი არა აქვს ტერიტორიალური ავტონომი-
ის წინააღმდეგ.

ტერიტორიალური ავტონომია არა მნი-
ნააღმდეგება არც ჩვენს მიზანსა და მოძღ-
ვრებას, არც ჩვენს ტაქტიკას.

მიუხედავად ამისა, შესაძლებელია ის არ
მივიღოთ, თუ რომ ის ჩვენი ქვეყნისათვის
საზარალოა.

მაშ განვიხილოთ, რას მოგვიტანს ჩვენ
ტერიტორიალური ავტონომია.

ჩვენი ქვეყნის მართვა-გამგეობა იქნება
ჩვენს საკუთარს ხელში. რადგანაც ჩვენი დე-
მოკრატია საკმაოდ ძლიერია და ყოველისფე-
რი დემოკრატიულად იქნება მოწყობილი,
ქვეყნის სათავეში ჩადგება და დამვიდრდება
დემოკრატიული რეჟიმის დამყარება.

ჩვენი ქვეყნის ბატონა და მასთან გლი-
დარი უფრო დიდია რკინის გზებზე ყოველ კუთ-
ხეში უფრო დიდია მრეწველობა, მეურნეობა,
ვაჭრობა და მუშა ხელი უმუშევრათა და დაჩე-
ბა. ხელფასი იმატებს, გლეხის წარმომავლსა-
ზარი უფრო დიდია და დამგვრავთ მთელი ხალხის
კეთილდღეობა შესამჩნევად წაიწვეს წინ. მე-
ურნეობისა და მრეწველობის განვითარებას
კვლავ ელოდო შეწყვეტა მეცნიერული და ტექ-
ნიკური ცოდნის განვითარება და ჩვენი ქვე-
ყანა უკონტროლირება გაუხსრებს მყვიცარიას,
რადგანაც ჩვენი ქვეყანა გაიკონტროლებს
მდიდარად.

ვაჭრობა-მრეწველობის განვითარებას თან
შეწყვეტა ძლიერი ქართველი ბურჟუაზია. მა-
გრამ სესის რულებითაც თუ შეაშინებს მუშა
ხალხს, რადგანაც სადაც ძლიერი ბურჟუაზია
არის, აქვეა ძლიერი მუშათა კლასიც.

კლასთა ბრძოლა გაღრმავდება. მე მოწამს,
რომ ავტონომიური საქართველო გაცილებით
უფრო ადრე განახორციელებს საბოლოო მი-
ზანს პროლეტარიატისას სოციალიზმს, ვიდრე
საქართველო ტერიტორიალურ ავტონო-
მიას მოკლებული.

განათლებული, განვითარებული, მდიდარ-
ი საქართველო; მეცნიერული, ტექნიკური
და ყოველგვარი პრაქტიკული ცოდნით აღ-
ჭურვილი ქართველი ერის; განვითარებული
ვაჭრობა-მრეწველობა და ძლიერი მუშათა კლასი—
აი რას უქადის ქართველ ერს ტერი-
ტორიალური ავტონომია. დაწვრილებით და-
პარავე ავტონომიის ფუნქციების შესახებ უფ-
ლებელი.

მნიშვნელობა აქვს თვით სპრინციპს ავ-
ტონომიისას. და ჩვენ მოვანერხებთ ავტონო-
მიის მიღება, რა ვიწროც უნდა იყოს მისი
ფუნქციები, ღრუბლთან დათან განვითარებულა და
განვითარებს მისა და დიდგულს იმისა და ხარ-
განს.

შეგალითი თვალწინა გვაქვს სახელმწი-
ფო სათათბირო პრეტორიალური რეჟიმისა და
მოადგენდა რუსეთში; ახლაც ვიყენებთ მის
სრულად უნდა მივიღოთ ავტონომიისა და უ-

წყეტ რომა ვსთქვათ, რა არის საქირო ავტონო-
მიის მიღების მიხედვითა და რუსეთში.

საქირობა მთელი ქართველი ერის წინა-
ისმას, მთელი საქართველომ ურთიერთხარისა,
რომ მინსთვის ტერიტორიალური ავტონომია

სესიცოდებოთ საქითხი. მისიანთვის ვინა უფრო
დიდებოდა საქირო პარტიების ერთმანეთება.

ავტონომია საქართველოსი არ არის ვარ-
ტული საქმების არის მთელი ერის საქმე.

ამიტომ ვერც ერთი იმართება თავისი თავის
ვერც მიიღებს მას, ვერც უარყოფს. ყველა
პარტია და თითოეული უნდა შეთანხმდეს და
ერთად შეიმუშაოს დასაბუთებული გეგმა სა-

ქართველოს ტერიტორიალური ავტონომიისა.
საქართველო შინაურმა კონკლობა და-
ლუბა: სამწუხაროთ ამასვე ვნებოთ დღესაც.
საკმაო შეგნება დიდი ისტორიული მო-

თი ქვეყნის მიმართ უფრო მეტი ყურადღება უნდა გვაქვს.

მენტისა, საკმაოა გათვალისწინება ჩვენს მოღვაწეებში უმჯობესია, მთელი ქართველი ერი ერთიან ვალეობისა მამულის წინაშე დღევანდელ დღეს დღეს გასწყდეს, ვირტუტთან თფილისი და ჰაერ- ჩვენ არა გვაქვს. სიტყვითა სულ შეთანხმება გვსაბუთო ტერიტორიალური ავტონომია უთხვილი მისე ზე ვლადპარაკობთ, საქმით კი ყოველს დღე სოდასე სიტყვებდა ქართველებს ეწოდეს მინ ძირს ვუთხრიტ ამ შეთანხმებას, თეგ მტყუპით შეუტრაცოთვა, საცინიათ ადგება, იგ მამულისათვის

სიტყვებითი როგორ არ უარის, თრთვარო უგამოყვანა. თლუთიბოტობტ პიბე მც იგ არ უნდა ეწითლდებოდეთ, არომ ჩვენ მფზრამ მტტციან თფილისში უმრავლესობა სომონომ ბელ სომხებს დროებითი მთავრობა ეპტრონ- ხობა- არისინ მერეც რა იყუყოთ? ბნოფულსიგად გრადში იბარებს: ავტონომიის მასალებიგ წარ- ბოლონეთებს ბევრს ქალაქშიც კიდრ უმრავლო მოგვიდგინეთ. ანეგ კიტპთმეგნობონ თე იმთვლესობა ებრელები არიან, მიუხედავად ამისა

ჩვენისთანა საბუთი ავტონომიის მონსაბო- თსა პალონეფი პოლონელების ანის ბიდაიარა ებლად დედამიწის ზურგზე შეორფორეს გარ მეტრავლები. ითცპი ჭე პიბე თე წეგნ მთვიმამ მოეპოება და ჩვენ კი არავინ არა გეცემს ხმას. თფილისში თრთი ქართველები არომ გცნეთ მან კეროგორ უნდა დავვიბარონ რადესაც იყოს მფიცი ქართველებს არის თფილისი, ამდუნე ავტონომიის საკითხს ჯერ კიდევ სადაოა ჩვენს სხვისი ბრავისობ ანბეფენ პინგემძნე იმგეგ შორის!

მართა პარტიათა შეთანხმება საქარისი ჩვენ იგ სიწმინდეა ურჩვენი საუბრიტის მფნძინა; უმბ არ არის ჩვენი ავტონომიის ბედისათვის, თფილისი ჩვენს სულშია; ჩვენს წარსულში ჩამოტ აუცილებლათ საქირთა ჩვენს მფობლებთან— ქსოვილი ისე მქიდროთ, რომ მისი შიშობა, თურქებთან და სომხებთან მოლაპარაკება და მისი ამოგლეჯა ყოველად შეუტრცხველია თფი- შეთანხმება.

თურქებთან შეთანხმება ადვილია, რად- ლისთ ჩვენთ ბედია, ჩვენი სრყვარული, ჩვენი მამ განაც ჩვენ შორის ტერიტორიის გამიჯვნა სინარული, ჩვენი იმედი, ჩვენს ცნებამ უთეფოც შედარებით ადვილია.

სომხებთან შეთანხმება კი გაცილებით უფრო ძნელია, რადგანაც ჩვენ შორის ტერიტორიის გამიჯვნა მეტად ძნელია და ბევრი ვავშირებს, როგორც ჩვენს მფობულ სომხებს, იგნ სადაო საკითხი წამოჰყოფს აქ თავს. თფილისთან ჩვენ გვაკავშირებს ჩვენი ცგული, მოტ

გქვეს გარეშეა, ზოგა ჩვენ თუნდა იდგეთ- ჩვენი ქართველობა, მთელი ჩვენი ბისტორია მთავრ თმოთ, ზოგი მათ. ეს საქირთავტორიგვი წყის ბოლონეთის ბევრ ქალაქში იდრ უმრავ- კეთილდღეობისა და მშრომელანწყობილებისა- ტლესობას ებრელები შეადგენენ, მაგრამ არც ით ერთ-ბოლონელსა ცხობლდე მოყვარეს არის მტ- თვის.

თუ სომხებმა ჩუმათ, მფარულად მოახერხეს ავტონომიის მიღება კავკასიაში, ჩვენ ამეს ვერახლდეს ვერ დავეთანხმებიტ; აგრედვე ისე ნიც ვერ დავეთანხმებიან, რომ ჩვენ ჩუმათ ბლა უნდა თქნეს, ეკონ ბე იტპოთ იმგემძნე იმგეგ მივილოთ ავტონომია.

გქვეს გარე შეფ ზოგან სამზღვრებს მფეს- იყო, არის და უნდა იქნეს უახ თე კიშუ წორება დასჭირდება და ჩვენ, სოფლები სომხ- მინ - ბენიპ თე ბნეცტ იგ მფომართელი მბო- ხეთის ტერიტორიალურ ავტონომიაში მთეგქ- მბო- ება: ებეციგ ~~მამულისათვის~~ მთე მთოთ ებ მინამ თლუპობობ ნმეგონებ მტო ამბ- ცვეიან, მამგრამ ეს აუცილებელია მხოლოდ ერთი რამ ცხადი უნდა იყოს ჩვენთვისაც და მბო- ავტონომია და მამულისათვის მთე მთოთ მათთვისაც: თე ბნეცტ, ბნეცგენ მინოთეგენ

ავტონომია და მამულისათვის

საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია მიწაწყალი საქართველოა.

ავტონომია ნიშნავს საკუთარ მარვთ-ავამ-გეობას.

ერი, რომელსაც საკუთარი მიწაწყალი გააჩნია, ამ საკუთარ მიწაწყალზე საკუთარ შინაურ საქმეებს თვითონ განაგებს თვისის ძალდონით, თვისი ნება-სურვილის თანახმით.

აი ეს არის ტერიტორიალური ავტონომია.

თავისუფლება და თავისუფალი მმართველობა შინაურ ცხოვრებაში—აი ტერიტორიალური ავტონომია.

ერთი მიზნადანთ ღვთის გულისათვის და სინიდის ქვეშ, რა არის აქ ისეთი, რის წინააღმდეგ ბრძოლასა და რის დასამარებასაც ამდენი ძალდონე შეალიეს ჩვენმა ამხანაგებმა?

ჩვენი ამხანაგების მედგარმა ბრძოლამ და შეუჩერებელმა იერიშმა რუსეთის თვითმყოფელობა დასცა, შაგრამ ტერიტორიალურ ავტონომიას ვერა მოუხერხა-რა.

რატომ?

იმიტომ რომ საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია სინათლეთა, ქვეშარიტებაა. სინათლისა და ქვეშარიტების დასამარება კი ყოველად შეუძლებელია.

ამხანაგების ამხედრება საქართველოს ავტონომიის წინააღმდეგ უბრალო ქინიანობა-კი არ იყო, მათ გულწრფელათა სწამდით და ბევრს ახლაც სწამს, რომ საქართველოს ავტონომია ქართველი პლურეტარიათისათვის ხელსაყრელი არ არის.

ასეთი შეხედულება სრულებით უსაბუთო გამოდგა.

ჩვენი ამხანაგები ცხრაას ხუთიდან მოყოლებული ამგვარი საბუთების ძებნაში არიან და ჯერ-ჯერობით ვერაფერი ვერ ნახეს. სამწუხაროთ ეროვნულ საკითხის რყევაში ჩვენი ამხანაგები დროსკი არ მოექცენ თავში, სულ უკან ჩამორჩენ: დრო ეზიდებოდა მათ წინ და ისინიც ძალაუნებურათ მისდევდენ.

რა საქროა თავის მოტყუება და სიმართლის გულისათვის ადამინის გაკიცხვა: ასეთნა უკან ჩამორჩენამ ეროვნულ საკითხში მთელ პარტიას დიდი ზიანი მოუტანა.

ტერიტორიალური ავტონომიის წინააღმდეგ ბრძოლა იმდენათ სასტიკი იყო, რომ

არა თუ მუშების თვალში, ინტელიგენტი ამხანაგებისათვისაც ყოველი ავტონომისტი სოციალდემოკრატი პარტიის მოლალატე და პროლეტარიატის მტერი იყო.

ჩვენმა პროპაგანდისტებმა ამ მხრივ ყოველისფერს გადააქარბეს. როდესაც ხალხში სალაპარაკოთ გამოდიოდნენ, მათი უმთავრესი საბუთი ავტონომიის წინააღმდეგ ეს იყო: ავტონომია ბატონყმობის აღდგენა არისო.

არ გვინდა ავტონომიაო, იგრიანებდა ხალხი და პროპაგანდისტიც გამარჯვებული იყო. აბა სიყალბით ვინ გასულა ფონს, რომ ჩვენ გავსულიყავით?

სამწუხაროთ ზოგიერთი პროპაგანდისტი ღღესაც ამავე შეცდომას იმეორებს, რითაც პარტიას ამცირებს, სახელს უტეხს.

ღღემდე მუშა დარწმუნებული იყო, რომ ტერიტორიალური ავტონომიის მოთხოვნა სოციალდემოკრატიის პროგრამას ეწინააღმდეგებოდა. ღღე-კი იმდენი რამ გამოაშკარავდა, რომ ჩვეულებრივი მუშა, მეტათ ჩააფიქრა ავტონომიის საკითხმა.

მართალია ყველა განაპირა ქვეყნების მუშათა კლასი ტერიტორიალურ ავტონომიას თხოულობს.

აიღეთ უკრაინელები, ლატიშები, ესტონელები, ლიტვა,—ყველგან სოციალდემოკრატია ტერიტორიალურ ავტონომიას თხოულობს.

ჩვენ-კი ყველაზე ბრძენი გამოვდექით! მხოლოდ ჩვენ მივხვდით, რომ ტერიტორიალური ავტონომია საერთო საქმეს დაჰლუპავს! კუზიანს რა გაასწორებს?

სამარეო, უთქვამს ხალხს.

ზოგი ჩვენი ამხანაგი ეროვნულ საკითხში სწორეთ კუზიანია,—მთელი ქვეყანა რომ პირზე დაადგეს, საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომიას ვერ წარმოათქმევენებს.

სხვები-კი ჰფიქრობენ, გუშინ ავტონომიას ვუარყოფდით და ღღეს რომ მივიღოთ, რას ემგვანებო.

რასა და პატიოსნებას, მოქალაქეობრივობას, კეთილშობილებას.

შეცდომის შეგნება, აღიარება და გასწორება ადამიანის ერთი უდიდესი ღირსებაა.

ქრისტე შესცდა, იუდა რომ მოწაფეთ მიიღო, და ჩვენ ვინა ვართ?

მუშა ხალხი ვალდებულია, რომ კარგათ გაითვალისწინოს დღევანდელი დღე და დღესვე ამოუდგეს გვერდში საქართველოს ტერიტორიალურ ავტონომიას, თორემ ხვალ შეიძლება გვიან იყოს.

მრწამს და ვალიარებ ადრე თუ გვიან საქართველო მიიღებს ტერიტორიალურ ავტონომიას და, მუშა ხალხის სურვილის წინააღმდეგ რომ მიიღოს, მუშა ხალხი რომ წინ გადაეღობოს ქართველი ერის უწმინდეს და უძლიერეს მისწრაფებას, ეს იქნება საშინელი საქმე მუშა ხალხისა, საშინელი, რომლის მზგავსი მეორე არ იქნება არასოდეს ისტორიაში.

ტერიტორიალური ავტონომია არის კეთილდღეობა, ბენდიერება მთელი ქართველი ერისა და განსაკუთრებით ქართველი დემოკრატიისა.

მერე ვინ უნდა გამოიღვას თავი მის ბენდიერებისათვის, თუ არა ქართველმა მუშა ხალხმა?

ერთი უმთავრესი მოსახრება, რომელიც ბევრს აშინებს, იმაში მდგომარეობს, ვაი თუ ტერიტორიალურ ავტონომიაში სომხები შევაფიწროვოთ, მაშინ ეროვნული მტრობა უფრო გამწვავდება და მუშა ხალხის საერთო საქმეს შეაფერხებს.

ვერ ნახავთ ისეთ ქვეყანას სადაც მკვიდრ და ისტორიულ მცხოვრებში სხვა ხალხიც არ იყოს შერეული, მაგრამ ამის მიხედვით არავინ არ უარჰყოფს ტერიტორიალური ავტონომიის საჭიროებას და სარგებლობას.

პოლონეთში ზოგან პოლონელთა რიცხვს ებრაელები სქარბობენ, მაგრამ ამის და მიხედვით პოლონელი მუშები არა ჰყვირიან: არ გვინდა პოლონეთის ავტონომიაო. პირიქით დღეს ისინი პოლონეთის სრულ თავისუფლებას თხოულობენ.

ამ გარემოებასაც რომ თავი დავანებოთ, თუ რუსეთში ახალმა მთავრობამ საბოლოოთ გაიმარჯვა, მოქალაქეობრივი თავისუფლება მკვიდრ ნიადაგზე დაფუძნდა და ჩვენ ავტონომია მივიღეთ, ვის ხელში იქნება ჩვენი ქვეყნის ჰართვა-გამგეობა?

დემოკრატიის ხელში.

მერე განა შესაძლებელია, რომ ჩვენმა დემოკრატებმა საქართველოში მცხოვრები სომხები შეაფიწროვოს?

ვინც ასე ჰფიქრობს, ის შეურაცხყოფს დემოკრატიას.

პირიქით ავტონომიურ საქართველოში ალაგი აღარ ექნება იმ ეროვნულ მტრობას, რომელიც დღეს ჩვენში არსებობს სამწუხაროთ.

როგორც ყველა კითხვების, ისე ეროვნული კითხვის გადაწყვეტაში მუშა ხალხი ძალიან დიდ როლს თამაშობს. ამიტომ ყველაზე მეტი სიფრთხილე, მეტი წინდახედულობა, მეტი აწონ-დაწონვა, მეტი სიღინჯე, მეტი სიბრძნე და შორს მჭვრეტელობა ჰმართებს დღეს.

უმთავრესი პასუხის-მგებელი ჩვენი მომავლის, ჩვენი ისტორიის წინაშე ის არის და ამიტომ ყოველი თვისი ნაბიჯი ხანგრძლივი მოფიქრებისა და აწონდაწონვის შემდეგ უნდა გადადგას: პატარა ადამიანი რომ შეცდება, თავის თავს ანებს მხოლოდ; დიდი როცა შეცდება, შეიძლება მთელი ქვეყანა დაღუპოს.

ეროვნული საკითხი მთელი ქართველი ერის საკითხია და მუშა ხალხმა მართო თვითონ არ უნდა გადასჭრას ეს საკითხი: გონიერება და ქვეყნის სარგებლობა ითხოვენ, რომ მან სხვებთან შეთანხმებითა და მორიგებით გადასწყვიტოს ეს დიდი კითხვა.

ივ. გამართელი

მ უ შ ა ს

ამხანაგა მუშა!

მუშა ხალხის თავგანწირულმა ბრძოლამ და აუარებელმა მსხვერპლმა თავის მიზანს მიაღწია: რუსის ხალხმა შემოიძრო ბოკრილება და ის დღეს თვითონ არის თავისი საკუთარი ბატონ-პატრონი. დღევანდელი რევოლუციით რუსის ხალხმა მოიპოვა როგორც მოქალაქეობრივი, ისე ეროვნული უფლებანი:

რას ვუძახი მე ეროვნულ უფლებებს? აი რას.

დღემდის რუსეთს განაკუბდენ მეფე და მი-

მიმართავდა რუსეთის უგულვან განაზიარა ქვეყნების მუშებს და გამოუცხადებდა:

ამხანაგებო, არ მოითხოვოთ ტერიტორიალური ავტონომია, რადგანაც ეს ჩვენს ძაღას დაქსაქსავს და კონტრ-რევოლუციონის ხელს შეუწყობს.

ამის ნაცვლად კი ჩვენ რასა ვხედავთ?

ზრდეტარიატის ერთი საუკეთესო წარმომადგენელი სოკოლოვი—პეტროგრადის მუშათა დეპუტატების საბჭოს წევრი—უკრანის დეპუტატის მიმართავს და ეუბნება: ჩვენ მომხრენი ვართ თქვენი ტერიტორიალური ავტონომიისა.

შენ იქნება ჭფიჭრბობ, ამხანაგო მუშა, რომ ხსენებისათვის ტერიტორიალური ავტონომია სასარგებლოა; ჩვენთვის კი საზარალო იქნება.

მაგრამ ასეთ აზრს არავითარი საფუძველი არ გახნია.

თუ იმას ჭფიჭრბობ, რომ ავტონომიურ საქართველოში სხვა კლასი გაბატონდება და დემოკრატის ინტერესებს შეავიწროებს, ნუ გეუბნება, ამხანაგო, და მსდლო ჭფოფილხარ.

ჟერ გუშინაც, რომლის ჩვენში ძველი რეჟიმი ფარფაშობდა, ჩვენი დემოკრატია უგულვან კლასზე ძლიერი იყო და, თუ ჩვენში დემოკრატული რუსეთის შივარველობით ტერიტორიალური ავტონომია აღმოცენდა, ჩვენი დემოკრატია ისე გაშლის ფრთებს, ისე გაიზრდება, რომ მთელი საქვეყნო საქმე მხოლოდ მის შველაში იქნება, საქართველოს სრული ბატონ-პატრონი და გამგე ის იქნება.

შენ იტყვი, ამხანაგო მუშა, საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია სომხებსა და ქართველებს შორის მტრობას ჩამოაგდებს და ერთგულ დავიდარბას ბოლო არ მოედება.

ამგვარი შიშიც უსაფუძველოა, ამხანაგო მუშა!

ტერიტორიალური ავტონომია ჩვენი მეზობელი სომხებისათვისაც საჭიროა.

ჩვენ არ გვინდა, ტერიტორიალური ავტონომია, სომხებთან შეუთანხმებულათ მივიდეთ. ჩვენ უნდა მოვრავდეთ ერთმანეთში, შევთანხმდეთ და არა თუ არ უნდა შევუშალოთ ერთმანეთს ხელი, ბირ-იქით ჩვენ ისე უნდა დავიდვით მათი ტერიტორიალური ავტონომია, რომ გორდ ჩვენ; მათაც ისე უნდა დაიციან ჩვენ

ტერიტორიალური ავტონომია, როგორც თავისი. მაშ რაღას ჭფიჭრბობ, რაღას განუშებულხარ, ამხანაგო მუშა!

უური დაუგდე:

უგულვან დაჩარული ქვეყნების ზრდეტარიატი ტერიტორიალური ავტონომიის ითხოვს. შენმა საკუთარმა სამშობლომ რაღა დაგიშავა?

ნუთუ შენი ხმა უნდა გამოაკლდეს უგულვან განაზიარა ქვეყნების მუშათა საერთო ხმის?

ნუ თუ არ უნდა გავიგონოთ შენგან: გაუმარჯოს საქართველოს ტერიტორიალურ ავტონომიას!

ფ. რუშაველი

სულის მეფობა

ირველივ სიბნელით მოცულ მიდამოს უგზო-უკვლობაც ზედ დაერთება და სავალს გზიდან გადაცდუნებულს წინ დიდი ზღუდე აღემართება.

ვლგევარ და ვიცდი... ლოღინის ძაფით. ერთსა წერტილზე მივბამ თვალებს და აღტაცებით მოველოდები, როს ჩემ წინ კარი დაიჭრიალებს!

და გაიღება ზღუდისა კარი, სინათლის შუქი გზას დაეგება... წამოვა ტურფა გიშრის თმიანი და წინ მეგზურათ მომეგებება.

დამაყრის თავის გრძელ გიშრის დალაღს, მართოლოვარე ხელით ყელს მომეხვევა, ტრფობის აღერსში ჩანაქსოვი აქვს ცის და სამოთხის უმანკო ქცევა.

წალკოტში შევალთ. ფიანდაზებათ ყვავილთა ნოხი გადამეშლება... ზედ გვირგვინი ძეგს კობტად ნაწნავი, ტურფა ხელების სრული ქმნილება!

და მომიჯდება ტურფა ასული, გვირგვინს დამადგამს თავის ხელითა, ჩანგს მომაწოდებს და ნეტარებას გულში მაწვეთებს შეგება-ღხენითა! მაშინ... და მხოლოდ მაშინ განვიციდი, რომ შესძლება მეფობა სულისა, თუ ქირისუფლოთ მუდამ ვიყოლებ ჩემს გიშრის თმიანს ტურფა ასულსა!.. მაგრამ ჩამოჰკრავს ამ ქვეყნიური ზარი... და მაშინ კვლავ მიღამდება და კვლავ ზღუდესთან ვარ ატუზული, სანამ ხელახლა გამინათდება.

ფ. რუშაველი

დამფუძნებელი კრება

რუსეთის რევოლუციის — ძველი წყობილების დასრულება და ახლის დამუშავება — ბუმბუკასულის ნაბიჯებით მიმდრეობს წინ.

გამოცხადდა თავისუფლება წერის, ბეჭდვის, კავშირების, ზარტიების, საწმენოების, კრების და სხვ.

სრულიად განთავისუფლებს სახემწიფო თუ საწმენოებრივ საქმეებს დასჯილნი და წართმეული უფლებანი დაუბრუნეს.

ცისუ-დილეკთა კარი გაუღეს ხალხის განთავისუფლებისათვის მებრძოლთ, სსმაგიეროდ იქ წამოწვედიეს ხალხის მტარვალნი და ნამუყარი ნიკოლოზ მეტრეც ზედ მთაუღეს ცოლიანად.

გამოცხადეს ეროვნებათა თანასწორობა...

იხდებოდა ძველი, შენდება ახალი...

კანთავისუფლებული ხალხი ახლა ცდილობს, ძველ ნაბატონათა უღელში თავი აღარ გაჭეოს და მიწის მფლობელობას თუ სხვა საქმეები თავის სასარგებლოდ მოაწესოს.

ხალხი, ჯარი და ბურჟუაზიული ინტელიგენცია დღეს გაერთიანებულ ძაღას წარმოადგენს, ისურვებს და წინ ვინ დაუდგება — იტყვის — და აღსრულებს.

ამისათვის კი საჭიროა დამფუძნებელ კრების მოწვევა, რომ რევოლუციის მონარუქი დაუბრუნდეს.

რა არის დამფუძნებელი კრება?

დამფუძნებელი კრება შედგება მთელი სახემწიფოს მცხოვრებთაგან, უფველი წოდების წრის კაცთაგან (შეიძლება ქალებიც) საყოველთაო ზირდაზირ, ფარულ და თანასწორ კენჭის ერთი არჩეულ ზირთაგან.

ეს კრება მოსპობს ძველს კანონებს და ახალს დაადგენს. დამარჯვების ის დღე, რომელსაც შეეც ხმა ექმნება. ამ კრებამ უნდა შეიმუშაოს სახემწიფოს მართვას გამგეობის ძირითადი კანონმდებლობა — კონსტიტუცია.

ამ კრებისგანვე უღიან რუსეთში დემოკრატიული რესპუბლიკის შემოღებას.

ეს კრება, რად შეიძლება, ჩქარა იქნება მოწვეული.

ჩვენი ქვეყანაც საბოლოოდ თუ მიიღებს რასმე, სწორედ მაშინ მიიღებს.

მაგრამ თუ ამ კრესახე ჩვენი ქვეყანა წინაღვე მომზადებული, მტინედ გარკვეული მოთხოვნებით არ წარსდგა და ჩვეულებრივად ზარტიები წარდგენენ დაქსაქსული მოთხოვნებით, ვერაფერს მივიღებთ.

ჩვენში კი ჯერ კიდევ ზარტიების მძაფრი უინიანობა გამეფებულა და უფველ ზარტიას ქვეყნის გაბედნიერება თავისებურად წარმოუდგენია, — იქნება თითოეული მათგანი თავთავისად მართალიც იყოს, მაგრამ სრულიად საქართველოს აზრსა და მისწრაფებას მანინ ვერ გამოხატავს.

რა არის საჭირო? — საჭიროა მთელის საქართველოს ერთიანი მძღაფრი ხმა, ერის გარკვეული მოთხოვნობა.

ვინ უნდა ამოიღოს ეს ხმა?

მთელის საქართველოს მკვიდრ მცხოვრებელთა, წოდების, საწმენოების, ეროვნების, ზარტიულობის და სქესის განურჩევლად ზირდაზირ, საყოველთაო, თანასწორ და ფარულ კენჭის ერთი არჩეულმა წარმომადგენელთა დამფუძნებელმა კრებამ, რომელიც მოწვეულ უნდა იქმნეს თბილისში.

ამ კრებას დაესწრება ერის კაციც და სასულიეროც, თაფად-აზნაურიც და გლეხიც, ვაჭარიც და მუშაც, ქალიც და კაციც, — ერთის სიტყვით მთელი საქართველი.

აი ამ კრებამ უნდა გადასწვიტოს და შეიმუშაოს რა გვარი წყობილება მოგვიხდება: დღემდე რა რუსთა სახემწიფოების მთავრობის და ჯაბნული ვუაფდით და სურთქვასაც გვიშლიდა, ე. ი. თვითმშობებულურ-მონური, სოციალდემოკრატიული თუ სოციალდემოკრატიული.

საჭიროა ამ გარემოებას დროით უურადლება მიექცეს.

სრულიად საქართველოს უფუნა-არყოფნის საკითხი მხოლოდ საზარტიო-საჩუმათო საქმე არ არის, — ეს კრება უნდა შეადგინოს მთელმა ხალხმა.

გაუმარჯოს რუსეთის დემოკრატიულ რესპუბლიკას, რომლის თანამე საქართველიც იქნება.

გაუმარჯოს რუსეთის რევოლუციასა და დამფუძნებელ კრებას! გაუმარჯოს საქართველოს დამფუძნებელ კრებას.

იოსებ იმედაშვილი

მარტის 25, 1917 წ.

არსენ ჯორჯიაშვილი

აი ვაჟკაცი, რომელმაც მტარვალს დაჰკრა მახვილი, მოულო ბოლო, ხალხს შეეწირა კრავად, ზვარაკად, მით ასახელა თავის სამშობლო!

ეხლა გაცოცხლდა და მოგილოცა წითელი ღროშით ქრისტეს აღდგომა! ლხენის ლამპარი გულში აგვინთო, ტკბილი სიცოცხლე მით მოგვანდომა.

მე ამ სურათსა ვეამბორებდი, ია-ვარდისა კონას დაუწუნავ, ტანჯული ერის მკვლრებით აღდგომას აღფრთოვანებით ხალხს მივულოცავ!

მაშ გაუმარჯოს თავისუფლებას, მსოფლიო-ქვეყნის შიშობა-ერთობას, იმათთან ერთად ჩემ საქართველოს, ჩემი სამშობლოს კეთილ-დღეობას!

ჯორჯიაშვილი ქართველი იყო, მისი გმირობა მე თავს მაწონებს, ავი ყველა მძულს ჩემიც და სხვებისც, თუ რამ კარგი სკიბს ერს ის აცხოვრებს!..

გიგო თემისხეველი.

ძველი ზღაპრი

ბოროტების ძველი ზღაპრე დიხნგრა და განადგურდა; სასიცოცხლო ყოფნის ხმაზე მუშა ხალხი ახმარდა; და მიიწივს მომავლისკენ, ახალ ყოფნის გახაზილად; და მიიწივს ახალ ბოლით ძველი ქვეყნის დასაწველად..

სიო კალანდამე.

შეკვლავთ სსრკ-ს

მწიფე (მარტის 25 თბილისში) აბრეველი
-მისი გინასხეთ მგაფუყდენი, მძიმედ მოძრაობა და ცხრათვალა მწით ალაშლაშეუფი (სდგან?)
-მიც იფცსეთი იელ მარტის უნს-ს თბილისის ქუჩე-ბიქტანსეუთრებით ქრეგნის მიკდნადან მთყო-ლებული ვაკემდე და მთელი ვაჟე, თათქმის 10
-ფერისი მინგვანთე იფცს აბმინ მი
-იქტმე დროშები!.. ღმერთო ჩემო, ეგდენი წი-თელი დროშა თუ ვისმე სადმე უნახვს!
-ხალხი და ჯარი, ქალი და კაცი, მოწაფე და შუბა, მხელებ და ხელასანი, ვაჭარი და ნო-ქარი უამრთ-უამრავი ერმანეთში რიგრიგად!

შეგრე და მიღუთის ხალხს, არა ნახავდით იმისა და ვაჟისი დროშებით, მათავთავისთესი მდე-უფრებით. გუფი ანგუფი, გუფი ანგუფი...
-გლომე გუმეტეს და გი მარსელიოზ ვასილიძე. შარ-სელიოზს მდეროდენ ჯარი, შუშები, მოწაფენი, ქალები, ციხის მდგელები (კლიუნიკები) და ტუ-სადები. მარსელიოზს უკრავდა მუსიკა და მურ-ნად ვიანტეშიცა "მინგლომბე" ანგუფი 8 ფაუნს

მისი იქნეს თუ იქნეს ვეუბა უმანარაშა, აგუთსეგული ბობრეინგაჟე სანახაობა! (მონიშნეს)
-თეგლს და გარეპას იტარებდა წესრიგით და ვუფილად მიმავალი ხალხი და ჯარი მდგე-ბისა და სარქმუბების განურხეველად, მიმურად დარსემული, თავთავისი იერიდი და სახით. გობრ-მს იმეჟეს იყო ინტენანტონანლის გამარჯუება! თ-რეს ვეშე იყო რეფლანდუგის უმადქეში ბეაში.

მისი და ამ ბეაშიმს დესწრენ ვეუფა შანტეები; ქაჟე-იეგენ კავკასიის კომისარები: აკ. ხხუნიკელი, ა. ანშიძე, შანაჯახოვი, ჯაფარიძე და სხ-ორატორებს ხდმ ანგარიში არა გქმნან და შანაჯახოვი აღცილას აცტემასნილემზე აღმარ-თულ ტრიბუნებიდან არატარები ხალხს უმარ-ტავდენ ამ დღის მნიშვნელობას.

რე დეჟე იყო ეს დღე მისი...
-საქართველოს დედა ქალაქი თბილისი, იგი-ვე კავკასიის შუა ბეა, დეს მურსს იდეშა და იმ შუადარებულ შეკვდვ გმირთა სსრკ-ის წინა-შე, რომელთაც თვითმპერობულობის და მახხასას და რუსეთის განთავისუფლებას ათავი შესწირეს!

ფრთხილად, ძალგუფი ვეუფი დამიანის სიწმინდე შეუწირეს სსრკ-ს და ამ თავისუფლების მძაჟე-ებებს, თეგნი ცემაო იფცს...
-მინგლომბე

დიდება და საუკუნო ხსენება გმირულად დახატა, სახელი და პატივი ხალხის მესვეურთ. განსვენებულთა ანდლინი ვაჟად გვდებენ უკვე მოპებულ თავისუფლებას თავდას ჩინავით გავუფრთხილდეთ. ამასთვის კი საჭიროა ღანჯიყა, შიკშიტეკლობა, პარტიული კინკლაობის წდავიწყება და მხოლოდ ერთი მიზნისკენ მტკიცედ წასვლა.

ეს მიზანია ძველი წიგნების სახელად დამხობა, ახალ წიგნების საბაზოოდ განმტკიცება. რეკლამის მსხვერპლთა სსაგნად ამითი იქნება უკვდავი. გაუმარჯოს გმირთა სსაგნას!

იოსებ არიმათიელი

ა მ ბ ე ბ ი

➔ **ახალი გაზეთი** საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულ ავტონომისტი-შუშთა პარტიისა „**ჩვენი ერთობა**“ გამოვა დღე, აღდგომა დღეს. პირველ ნომერში, სხვათაშორის, მოთავსებულია ივ. გომართელის წერილი „სოფლის ხალხს“. გაზეთის მიზანია პოლიტიკურ კითხვების სახალხოდ განმარტება, ავტონომისტთა გაერთიანება და ტერიტორიალურ ავტონომიის პოპულარიზაცია თითო ნომერი-ნ კ თითო-ეულად გიყიდება „განათლების“ აგენტებთან, დაკვეთა შეიძლება „თეატრი და ცხოვრების“ რედაქციაში.

➔ **ქაპრეთში** (შიგნი კახეთში) კვირას, მარტის 26, შესდგა ყრილობა. ყრილობას დაესწრო იოსებ იმედაშვილი, ხალხს აუხსნა თანამედროვე მდგომარეობა და განუმარტა სოფლის მწვევე საკითხი—ტერიტორიალური ავტონომიის მნიშვნელობა. ადგილობრივ ორგანიზაციათა წარმომადგენლებმა იოსებ იმედაშვილი მეორე დღისთვის გაიწვიეს არაშენდაში, სადაც მიტინგს დიდძალი ხალხი და სხვა და სხვა პარტიების წარმომადგენელი დაესწრენ. მიტინგზე ვრცელი სიტყვა წარმოხსენებია იოს. იმედაშვილმა, რომელმაც განმარტა დღევანდელი მომენტი, და სხვა და სხვა პოლიტიკური კითხვები, ტერიტორიალური ავტონომიის მნიშვნელობა, ჩაიკა ხალხმა დიდ სყურადღებით მოისმინა და კმაყოფილიც დარჩა. შინაარსიანი სიტყვა წარმოხსენებია მ. გ. ბოკორიძემ, რომელმაც ერთობისაკენ მოუწოდა ხალხს. ილაპარაკა შიბლიანის ერთმა გლეხმაც.

➔ **შურ. „თეატრი და ცხოვრების“** ფონდის სასარგებლოდ მივიღეთ: 1) იოს. დიშ. ავალიშვილისაგან-100 მან. (ათი თუმანი). 2) გიორგი მარტოხიძისაგან-3 მან. 3) იულ. ხარტიულიისაგან-1 მან. 4) ელ. ანდრონიკაშვილისაგან-1 მან. 5) ივ. ვახვახიშვილისაგან-50 კ. 6) ვახტ. თარხან მოურავისაგან-1 მ., 7) უცნობმა-50 კ., 8) გ. მ. ხუნდაძისაგან-5 მან.

შემომჩირველთ გულითად მადლობას ვუძღვნით. რედ.

რედაქტორ-გამომცემელი იოსებ იმედაშვილი

სტამბა „სორაპანი“

„თეატრი და ცხოვრება“

ორი პრემიით წლიურად ღირს 8 მ., ნახევარი წლით 4 მ. 50 კ. ხელის მოწერა მიიღება თბილისში „სორაპანის“ სტამბის კანტორაში მალათოვის კუნძუ 1, ფოსტით: Тифлис, ред. „Театра да Цховерба“ — **Иос. Имедиашвили.**

ახალი კლუბი კვირის პრ. აპრილის 2-9

კვირა — რუსული წარმოდგენა. ბილეთები 50-30 კ.

ორშაბათი — ოპერეტა. ბილეთები: 1 მ.-50

სამშაბათი — საოჯახო საღამო

ოთხშაბ. — სინემატოგრაფი. სიმებ. ორკ.

ხუთშაბ. — ქართ. წარმ. ბილეთები 50-30 კაპ.

პარასკ. — ოპერეტა. ბილეთები: 1 მ.-30 კ-ღე

შაბ. — საოჯახო საღამო

კვირა — რუსული წარმ. ბილეთ. 4-30 კ.

დასაწყისი: კონცერტებისა საღამ. 9 | თ. წარმოდგენისა და სინემატოგრ. საღ. 8 1/2 სა. **შესას.** ფასი მანდილოსნ. 50 კ. მამაკაც. 1 მ

ხარუსხის საზოგადო კლუბი

ორშაბათი — სინემატოგ. სიმებ. ორკ.

სამშაბათი — სინემატოგრაფი: სიმებ. ორკე.

ოთხშაბათი — ქართული წარმოდგენა,

ხუთშაბათი — ოპერეტა რუსულ ენაზე.

პარასკევი — საოჯახო საღამო

შაბათი — რუსული წარმოდგენა

კვირა — სიმებიანი ორკესტრი

შესახველელი ფასი: ქალები და სტუდენტები - 25 კ. მამაკაცი 50 კ.

დასაწყისი: წარმოდგენა — კონცერტების — სინემატოგრაფ — საღ. 8 ნახ ს.

